

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

SZAKIRODALOM

Dr. DIMÉNY IMRE

MEZŐGAZDASÁGUNK ÉS A MŰSZAKI FEJLESZTÉS

(Kossuth Kiadó, Budapest, 1973. 182 oldal)

A műszaki fejlesztésről éppen elég szó esik napjainkban. Mégis úgy hiszem, nem mindig egyértelműen használjuk ezt a fogalmat. Pedig sok fölösleges félreértéstől, netalán szószaporitástól védenénk meg egymást kölesönösen, ha megfogadva a klasszikus szókártyészi javaslatot, eleve meghatároznók kifejezéseinket.

Alighanem ez az első dolog, ami a könyv olvasójának feltűnik: a szerző gondosan kerüli a kétes körülírásokat, sőt, sok esetben eddig hiányzó definíciókat pótol. Megfogalmazása szerint „a műszaki fejlesztés a gazdasági mutatókat a termelés eszközeinek és eljárásainak tökéletesítése útján előnyösen befolyásoló tevékenységet jelöl”.

Ezzel az indítással mintegy a mű tárgykörét is megszabja, s következetesen azon belül igyekszik maradni.

Persze, a tárgykör így is eléggé kiterjedt. Nem lehetett könnyű feladat valamennyi ágát egy csokorba fűzni úgy, hogy az egységes szemlélet se szenvedjen esorbát. S hogy ebbeli törekvése sikerült, az a munka legfőbb érdeme gyanánt említhető.

A másik, szintén nem lekicsinyelhető feladat volt, hogy a tudományos igényt a közérthetőséggel ötvözze egybe. Ez ugyanis — sajnos — még mindig párját ritkító jelenségnek számít szakirodalmunkban, bár szerencsére, tűnőfélben van az a felfogás, amely az olvasmányosságot a színvonal rovására írja. Mégis azt hiszem, örömmel kell üdvö-

zölnünk minden olyan kezdeményezést, amely mintegy a gyakorlat nyelvére fordítja le a kutatási eredményeket, az elvont megállapításokat.

A szóban forgó kezdeményezések remélhetően az agrárgazdaságtan művelői között is egyre több követőre találnak; ez a kötet ilyen tekintetben is az úttörők közé sorolható. És ez nem pusztán nyelvművelési jószándékból fakad, sokkal kézzelfoghatóbb okai vannak.

Ha ugyanis az ökonómiai gondolkodást közelebb akarjuk vinni az üzemi valósághoz, olyan irodalmi aláfestéssel kell megközelítenünk az élet fölvetette kérdéseket, amely megkönnyíti az elméleti igazságok felfogását, értelmezését, érvényesítését.

Dr. Dimény Imre azonban ennél jóval tovább ment: igyekezett a mezőgazdasági műszaki fejlesztésének sajátos problémáiba beavatni a más népgazdasági ágakba érdekelt olvasót is. Ez pedig olyan törekvés, amely mindenképpen külön követelményeket támaszt, de mindenképpen megéri a fáradságot. Nem lebecsülendő az az iparkodás, hogy tegyük méltó helyére a mezőgazdaságot az ország közvéleményében, oszlassuk el a vele kapcsolatos (helyel-közzel föllelhető) téves elképzeléseket. Ilyen tekintetben is megállja a helyét a könyv, ebbeli hivatásának szintén megfelel.

Természetes dolog, hogy ugyanabban az anyagban másként mélyednek el a „külső szemlélők” és másképpen a közvetlenül érintett szakemberek. Ami az utóbbiakat illeti, tehát a műszaki fejlesztésben tevélegesen közreműködő mezőgazdasági vezetőket, szakembereket, közgazdákat, gépészeket, rájuk a könyv elsősorban szemléletformáló erejével, egyúttal az összefüggések elemző fellátásával hat.

Nagyon lényeges kíváncsi, hogy az ágazati elfogultság veszélyének óhatatlanul kitett szakirányító megfelelően tájékozódják a kapcsolódó területek

nyúj
valar
gond
sorre
lyek
kém
lekti
Ezek
kor,
lati
— és
gyar
esön
arró
növe
mur
gek
ada
épít
alap
igaz
kép
any
mag
eml
feje
Els
bels
mo
Va
mín
„ke
por
mí
koz
is
ny
vá
nu
leg
sít
ho
ta
De
sz
„t
sz
al

nyújtotta lehetőségekről, a termelés valamennyi fontos tényezőjéről. Ez a gondolat vonul végig a könyv logikus sorrendben sorakozó fejezetein, amelyek a műszaki fejlesztést a *biológiai, kémiai, technikai és emberi tényezők* dialektikus egységében mutatják be. Ezek a tényezők együttesen hatnak akkor, amikor akár a növényi, akár az állati hozamok gyarapításáról, méghozzá — és ezen van a hangsúly — *gazdaságos gyarapításáról* van szó. Ennek a kölcsönhatásnak a jegyében lehet dönteni arról, hogy *mennyiben alkalmazkodják* a növénynevelést, vagy az állattenyésztő munkája a kémiai-technikai lehetőségek kereteihez, illetve *milyen mértékben adaptálja* a vegyész, a konstruktor, az építész a maga tevékenységét az eleven alapanyag adottságaihoz. Végül, de igazán nem utolsósorban pedig: miképpen illeszkedik bele a folyamatba az anyagi termelés célja és egyúttal legmagasabb szintű kivitelezője, maga az ember.

A munkaerő szerepével foglalkozó fejezetek külön is méltatást kívánnak. Elsősorban azért, mert a munkaerő *belső oldalára* vizsgáltnak rá, tunka számok és adatok egyszerű értékelésén. Vagyis az embert nem úgy látatják, mint a technika, kémia, biológia pusztán „kezelőjét”, hanem méltóképpen központi helyre téve. Ez nyilvánul meg mindenekelőtt az ergonómiával foglalkozó oldalakon, amelyek tömörségében is magas mondanivalóját joggal hiánnyoltuk számos egyéb műszaki kiadványban.

Kár volna „részhajlással” vádolnunk dr. Dimény Imrét azért, mert a legtagabb teret a *mezőgazdasági gépesítés ökonómiajának* szenteli. Érthető, hogy legbővebben a saját szűkebb kutatási és vizsgálati forrásaiból merített. De erre a terjedelmi többletre amúgyis szükség volt, hiszen leginkább ez a „terra incognita”, vagy — enyhébben szólva — alig feltérképezett terület, ahol oly sok kérdés sürgeti a választ.

Mégpedig a tényszerű, a nyomós érvekkel alátámasztott választ.

Biztosan bajos volna azt elvárni, hogy a szerző ebben a műfajilag inkább népszerű-tudományos szakkönyvben *elméleti tételek* levezetésére vállalkozzék. Azt azonban el kell ismerni, hogy minden lehetőet elkövet a szóban forgó cél érdekében. Amennyire az adott (és véleményem szerint meglehetősen szűkre szabott) keretek erre módot nyújtanak, olyan okfejtésbe bocsátkozik, amely a felmerülő gazdaságossági problémákra közvetlen és világos feleletet ad. Akár a traktor és a munkagépek rendszerbe foglalásáról, akár az üzemi összefüggésekről, vagy a géprendszer és a technológia kapcsolatairól ír, a technikai tényezőkről szólva a konkrét tényezők tükrében világít rá a követendő útra, a kínálkozó megoldásokra. Ezzel is bizonyítja, hogy ugyanazon a nyelven, egyidejűleg is lehet az ismeretterjesztést és a szaktudás elmélyítését szolgálni. (Hozzátevé, hogy ehhez valóban ismerni kell az anyagot!)

Hibátlan könyv azonban még nem került ki a nyomdából. Minden bizonynyal ez a könyv sem hibátlan. Többek között azért nem, mert még a viszonylag rövid átfutási idő is elég hosszú ahhoz, hogy az egyes részletek már ne mindig hassanak az újdonság erejével. De ez elsősorban a mű tárgyával függ össze. A műszaki fejlesztés — jól tudjuk — forradalmi jelenség, amely az *igen gyors változások jegyében zajlik*. A ma még legkorszerűbbnek ítélt fajtát, vegyi készítményt, gépi berendezést vagy épületet holnapra még korszerűbb válthatja fel. Ennek tudatában viszont elismerés illeti a szerzőt. Elismerés azért, hogy anyagát a maradandóság igényével válogatta össze. Ezért érezzük frissnek, ötletgazdagnak következtetéseit, megállapításait, nemkülönben érdekesnek és sokatmondónak az olvasás közben lesűrhető tanulságokat. Amit pedig szintén nem szabad szem elől téveszteni: sajnos az új eredmények,

tudományos vívmányok kialakulása sokkal gyorsabb iramú, mint behatolásuk a gyakorlatba.

Egyelőre még szinte jámbor óhaj csupán, hogy olyan ütemben gyümölcsözzenek a termelésbe iktatandó és alkalmazandó új ismeretek, amilyen ütemben a szakkutatók tollából, a szakirodalom közvetítésével megjelennek azok a tájékoztatás csatornáiban.

Azt pedig aligha vitathatja bárki, hogy ez a könyv is gyorsítja az említett csatornáknak az ismeretek hőmpolygését, *serkenti az információk áramlását.*

Emellett hiteles forrásból származó, szemléletformáló erővel feldolgozott információkat közvetít.

Úgy hiszem, mindenekelőtt ezzel magyarázhatjuk a könyv iránt — röviddel megjelenése után — megnyilvánult élénk érdeklődést.

Ami ebben külön hasznot is hajthat: az az a remény, hogy a jó példa más szerzőt, más kiadót is hasonló törekvésekre sarkall. Csak így juthatunk el arra a szintre, ahol a tudomány közvetlen termelőerővé válik.

Sárközi Péter

KUNSZABÓ FERENC:

SÁRKÖZ

(Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1972. 279 oldal)

A „Magyarország felfedezése” sorozat legújabb kötete *Kunszabó Ferenc: Sárköz* című monográfiája. Ebben az egész sorozatban az a legizgalmasabb, hogy mindegyik tagja más és más műfajt képvisel, de közösük abban, hogy szerzőik a legnagyobb gonddal és lelkiismeretességgel, ha úgy tetszik áhítattal nyúlnak a témákhoz. Kunszabó könyve sem kivétel. Szerzője, aki nem most fog először az agrártársadalom törvényszerűségeinek vizsgálatához, minden eddigi tapasztalatát, meggyőződését és sejtését felsorakoztatja, hogy a maga valóságában, sőt igazságában tárhassa elénk a választott témát.

Az *Igazság* olyan, mint a meredek lejtő: minél messzibbről futunk neki, annál magasabbra juthatunk. Kunszabó is messzire hátrálva vesz lendületet, s az Árpádkortól kezdve tűnődik ennek a sajátos közösségnek, a *sárközi népesportnak* sorsán. Rendkívül érdekes és megragadó ez a sok tekintetben újraírt, méginkább újraérett történelem, amelyben a szerző mindig

a közösségteremtő, a társadalmat formáló erőket keresi, s ha megállapításai nem is következnek mindig közvetlenül a felsorolt tényekből, gondolatmenetének belső logikája hitelessé varázsolja az elmondottakat. A sárközi nép természeti és társadalmi környezetének nagy változásai itt teljesen maguktól értetődő módon alakítják a közösséget, s a németek betelepítéséről, a polgárosodásról vagy a tudatos társadalmi asszimilációról elmondottak annyi valóságos és logikus elemet hordoznak, hogy az már szinte maga az igazság, s a lélek sejdítései néha többet mondanak el a történetekről, mint a történettudomány pontos, de önmagukban sokszor élettelen feljegyzései.

Kunszabó tehát igen nagy gondot fordít az alapozásra, de ez a munka igazán megérte a fáradságot, mert csak így foghat hozzá a megértés reményével napjaink eseményeinek vizsgálatához. Sőt, az olvasó is csak így, beavatva érzékelheti igazán az ötvenes évek első felének embertelenül bonyolult, sokszor tragikus eseményeit. És a következőt, hogy ez az évszázadok óta önmagára utalt, s éppen emiatt hatékony belső autonómiával rendelkező közösség az ötvenes évek végére a legteljesebb passzivitásba jutott, amelyből